

B^{jak} BATORY

M/S Batory – nasz bohater

Wodowanie **3 lipca 1935**

Długość statku **156,5 m**

Szerokość statku **22,1 m**

Zanurzenie **7,5 m**

Liczba pokładów użytkowych **7:**
słoneczny, łodziowy, spacerowy
oraz pokłady A, B, C, D

Liczba pasażerów **773***

*Dane z 1936 roku; po remontach statku ulegały zmianom klasy, jak też liczba kabin, pasażerów oraz załogi.

Liczba kabin **318***

Klasa III i turystyczna*

Liczba obsługi **334***

Ładunek **1200 ton**

Napęd silnikami Diesla o mocy
13,500 KM

Szybkość maksymalna **20 węzłów**

Dzienne zużycie ropy **45 ton**

Liczba łodzi ratunkowych **16**

Czy wiesz, że:

M/S Batory był wybudowany w stoczni włoskiej w Monfalcone. Za budowę statku polski rząd zapłacił węglem.

Na pokładzie statku były: bary, kort, basen, szpital, sala gimnastyczna, weranda, palarnia, czytelnia, garaż, a w salonie – kino, parkiet dancinowy oraz kaplica.

„Batory” to było miasto! Znalazło się tam wszystko, co potrzebne do codziennego życia: szewc, krawiec, fryzjer, magiel, pralnia, piekarnia, masarnia, a nawet drukarnia, w której drukowano gazetkę na podstawie wiadomości radiowych. Takie gazetki podczas rejsu dostarczano pasażerom pod drzwi kabin.

Pasażerowie kochali „Batorego”, panowała na nim atmosfera gościnnego polskiego domu.

„Batory” nazywany był pływającym salonem. Jego wnętrze opracowała specjalna Podkomisja Artystyczna, a dekoracje wykonali czołowi polscy artyści.

Wszystko zaprojektowano w najdrobniejszych szczegółach, nawet sztuce i porcelanę. To był ambasador polskiej kultury.

1936

„Szlakiem Południa”

Aby statek nie płynął pusty z włoskiej stoczni do macierzystego portu, armator zorganizował ekskluzywną wycieczkę dla elit II RP. Płynęli dziennikarze, artyści, politycy, przedsiębiorcy, kupcy, arystokracja. Rejs był szeroko reklamowany na łamach prasy.

LANDING PORT:

Czy wiesz, że:

Wycieczka rozpoczęła się w Katowicach, skąd wszyscy pasażerowie ruszyli do Triestu specjalnie wynajętymi dwoma pociągami.

GDYNIA-AMERICA SHIPPING LINES, LTD.

Gdynia

Katowice

Londyn

Triest

Dubrownik

Barcelona

Lizbona

Funchal

Madryt

GDYNIA-AMERICA

GA SHIPPING LINES, LTD.

Dziennikarz Melchior Wańkowicz codziennie wysyłał ze statku telegramy, które odczytywano w radiu. Cała Polska słuchała tych opowieści z podróży. Była to sensacja!

Kilka dni po zakończeniu rejsu, 17 maja 1936 roku, uroczystość poświęcono banderę „Batorego”. Podniesiono ją przy dźwiękach „Mazurka Dąbrowskiego”. Po uroczystości można było zwiedzić transatlantyk. Tłumy przyjechały do Gdyni, by go zobaczyć.

1936–1939

Przez Atlantyk w 8 i pół dnia!

M/S Batory zaczął pływać
na regularnej linii przez ocean,
z Gdyni do Nowego Jorku.

Nowy Jork

Halifax

Kopenhaga

Gdynia

Najsłynniejszym
kapitanem był Eustazy
Borkowski, ulubieniec
pasażerów!
Szarmancki, czarujący.
Mówiono o nim, że nigdy
nie chodzi spać. Kiedyś
zaczarował sztorm, który
nagle się skończył.
Na „Batorym” ogłoszono
wówczas cud!

GDYNIA-AMERICA-LINE

NOT WANTED

M/S Piłsudski to „brat bliźniak”
M/S Batorego – statki czasami mija-
ły się na oceanie, czasami spotykały
w porcie.

M/S Batory miał pecha do pożar-
ów! Pierwszy wybuchł w 1937 roku.
Nie działały hydranty, ogień gaszo-
no wiadrami. Orkiestra w tym cza-
sie ciągle grała.

W 1937 roku 27. Pułk Ułanów
im. Stefana Batorego nadał statko-
wi swoje pułkowe odznaczenie.

Bożyszcze tłumów, Eugeniusz
Bodo, brał udział w pierwszym fil-
mie kręconym na pokładzie „Bato-
rego” – „Amerykańska awantura”.
Film się nie zachował, ale prze-
trwała relacja z planu, według
której aktor skakał do wody
z rufy transatlantyku.

Pasażerowie zabierali przeróżne bagaże na pokład.
Skrzynie, kosze, walizki. W ładowniach przewożono
czasem nawet samochody i samoloty. Nie brakowało
też zwierząt. W 1938 roku transportowano konie czystej
krwi arabskiej z Janowa Podlaskiego do USA!

1936–1939

Morskie wycieczki

Po odzyskaniu przez Polskę dostępu do morza wizyta nad Bałtykiem była patriotycznym obowiązkiem, zgodnie z hasłem: „Pracujesz na lądzie, odpoczywaj na morzu”.

Czy wiesz, że:

Popularnością cieszyły się krótkie wycieczki do fiordów w Norwegii lub po Bałtyku. „Batory” był pierwszym z nowych motorowców, który rejssem „Do stolic Bałtyku” w 1936 roku zainicjował polskie wycieczki morskie.

THIRD CLASS

GDYNIA-AMERICA LINE

Trasa: Fiordy norweskie

10 dni 20 godzin; 3188 mil morskich
Gdynia, Bergen, Svartisen, Tromsø, Trollfjorden, Trondheim, Hellesylt, Kopenhaga, Gdynia

Rejsy miały być na tyle tanie, by wielu Polaków mogło sobie na nie pozwolić.

W czasie wycieczek morskich nie było podziału na klasy. Każdy pasażer mógł korzystać ze wszystkich pomieszczeń na statku.

We wrześniu 1936 roku „Batory” odbywał swoją pierwszą wycieczkę dla Amerykanów – z Nowego Jorku na Bermudy.

Trasa: Stolice państw nadbałtyckich

6 dni 21 godzin; 1496 mil morskich, 2772 km
Gdynia, Ryga, Tallin, Helsinki, Kopenhaga, Gdynia

Trasa: Stolice skandynawskie

6 dni 2 godziny; 1590 mil morskich, 2946 km
Gdynia, Sztokholm, Oslo, Kopenhaga, Gdynia

1939–1946

M/S Batory w barwach wojennych!

Porty, do których
dopłynął M/S Batory
w czasie wojny:

Nowy Jork, Halifax,
Glasgow, Port Sudan,
Gibraltar, Liverpool,
Harstad, Brest, Biarritz,
Saint-Jean-de-Luz,
Plymouth, St. John's,
Quebec, Freetown,
Kapsztad, Bombaj,
Kolombo, Singapur,
Fremantle, Melbourne,
Sydney, Wellington,
Suez, Mombasa, Lagos,
Sekondi-Takoradi,
Reykjavík, Akureyri,
Oran, Aleksandria,
Karaczi, Port Said,
Tarent, Saint-Tropez,
Neapol, Marsylia,
Algier, Roscoff,
Morlaix, Funchal
i inne.

Pomalowany na szaro,
przerabiany wielokrotnie,
dozbrajany sukcesywnie.

W 1940 roku „Batory” wiozł złoto angielskie do Kanady, by je ukryć przed nalotami Luftwaffe na Londyn. W 36 skrzyniach znalazły się też cenne skarby wawelskie, a wśród nich arras-y i inne precjoza.

„Batory” od 1941 roku mógł transportować jednorazowo 2,2 tys. żołnierzy. Pod koniec wojny miał 25 dział przeciwlotniczych.

Był okrętem transportowym i desantowym. Przerzucał tysiące żołnierzy alianckich różnych narodowości z jednego kontynentu na drugi, a po wojnie odwoził ich do domu. Odbił 59 wojennych podróży, w czasie których przewiózł 120 tys. osób. Jednym z pasażerów był szeregowy Wojtek, niedźwiedź z Armii Andersa, który płynął z Egiptu do Włoch.

GDYNIA-AMERICA SHIPPING LINES, LTD.

W czasie kampanii norweskiej w 1940 roku „Batory” był wielokrotnie atakowany przez samoloty, a nawet przez okręt podwodny. Dwie wystrzelone przez okręt podwodny torpedy przeszły szczęśliwie pod statkiem. To szczęście nie opuszczało „Batorego” do końca wojny i dlatego nadano mu przydomek „Lucky ship” („Szczęśliwy statek”).

GDYNIA-AMERICA SHIPPING LINES, LTD.

Bardzo ważną misją M/S Batorego był przewóz 480 angielskich dzieci z Wielkiej Brytanii do Australii, by je ochronić przed wojną. Dzieci na statku śpiewały i tańczyły, stąd przydomek „rozśpiewany statek”! To był najdłuższy rejs „Batorego”. W tym czasie zamknięty był Kanał Sueski, więc trzeba było opłynąć Afrykę. Rejs w obie strony trwał 153 dni – „Batory” przebył 45 408 mil morskich!

W czasie rejsu z dziećmi do Australii opiekunka dzieci, Beryl Daley, na pokładzie statku wyszła za mąż za oficera angielskiego. Załoga wykonała dla nich różne prezenty z tego, co znaleźli na statku. Mechanicy z cząstki „Batorego” zrobili na tokarce obrączki dla państwa młodych.

W czasie wojny na pokładzie pływał kot Maciek, który upodobał sobie kabinę numer 947.

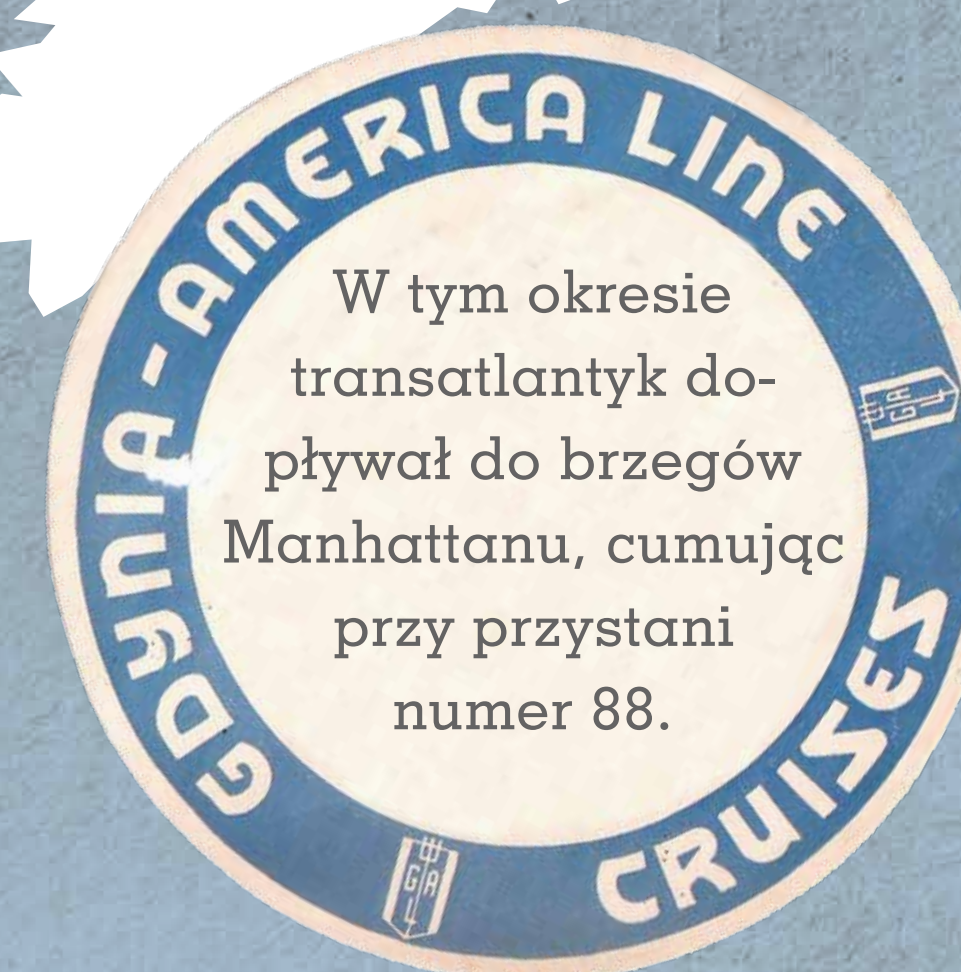
1947–1951

Zimna wojna

„Batory” wraca do obsługi cywilnych pasażerów na rejsach do Nowego Jorku. Spokojny niespokojny czas.

Nowy Jork

Southampton

Kopenhaga

Gdynia

„Batory” znalazł się w samym środku zimnej wojny. Na jego pokładzie często pojawiały się kontrowersyjne postacie, szczególnie z punktu widzenia bezpieczeństwa USA. Komunistą Gerhart Eisler uciekał na „Batorym” przed procesem sądowym jako ślepy pasażer, Walentyn Gubiczew po udowodnieniu szpiegostwa na rzecz ZSRR został deportowany i płynął również na „Batorym”, a William Jesse Newton wylądował hydroplanem przy burcie w czasie rejsu do Europy i twierdził, że jest entuzjastą komunizmu. „Batory” był także podejrzany o przewiezienie broni atomowej.

GDYNIA - AMERICA SHIPPING LINES, LTD.

GDYNIA - AMERYKA LINIE ŻEGLUGOWE S.A.

Not wanted on voyage

Umieścić w kabinie

W bagażniku

W 1951 roku władze Nowego Jorku zabraniają „Batoremu” wpływania do portu. M/S Batory musi zmienić trasę.

1951 – 1957

W tropikach

Uruchomiono nową linię
pakistańsko-indyjską.
Z Gdyni do Bombaju.

„Batorego” zaadaptowa-
no do warunków tropikal-
nych – przemalowany zo-
stał na biało, zamontowano
wszędzie wentylatory. Ofice-
rowie zaczęli nosić
białe mundury.

Gdynia

Southampton

Gibraltar

Malta

Port Said

Aden

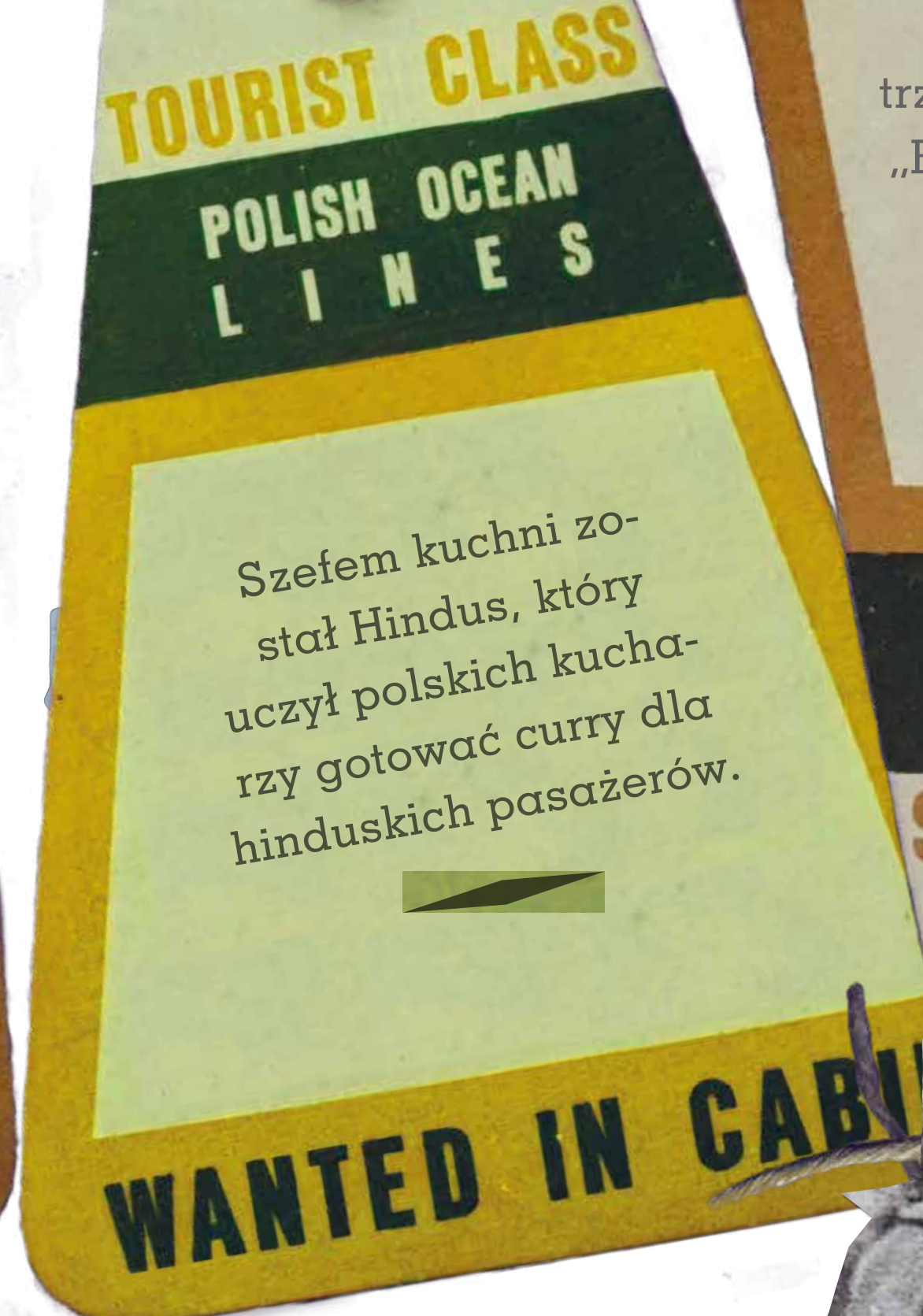
Karaczi

Bombaj

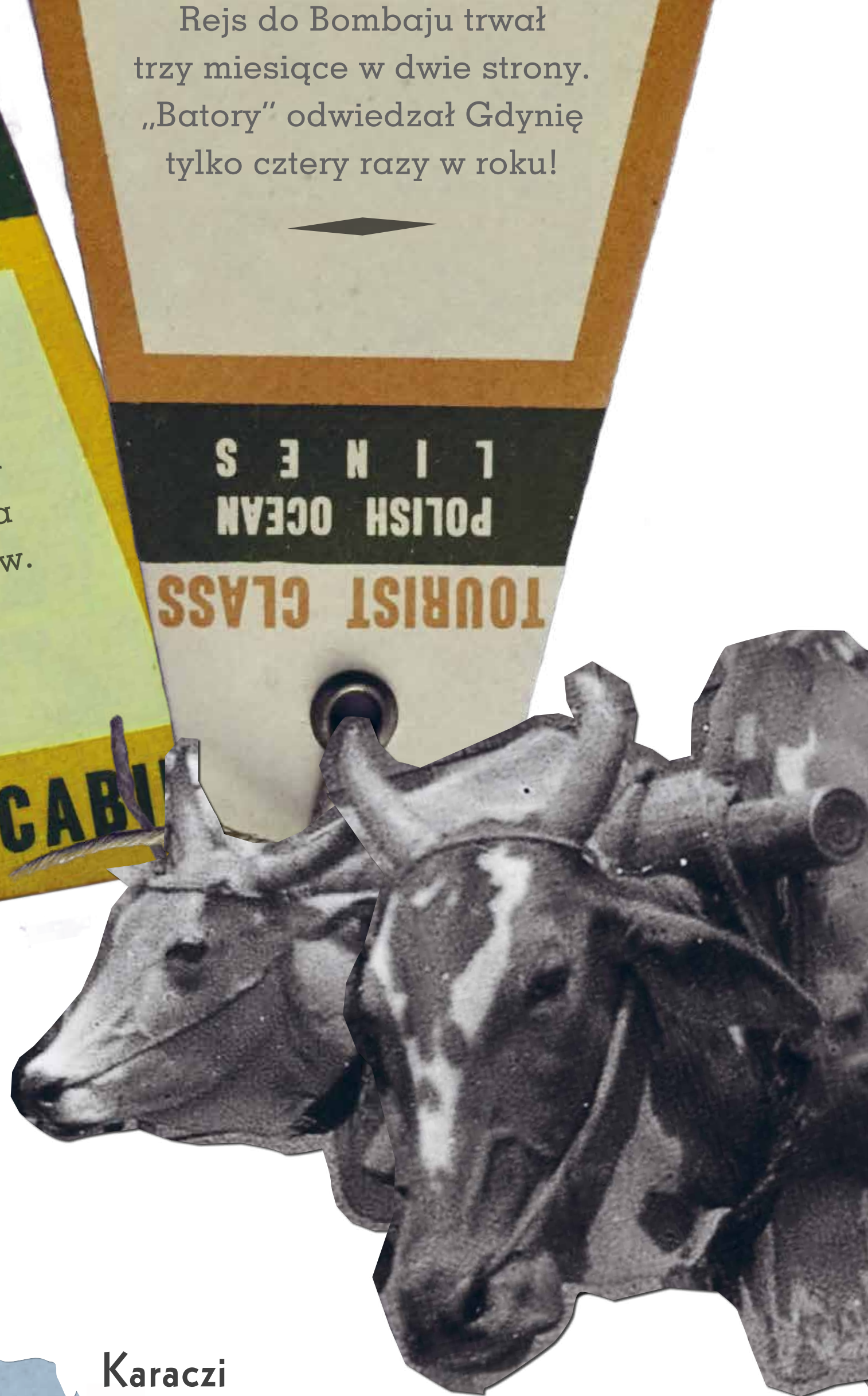
W tropikach tempera-
tura powietrza wynosiła
40 stopni Celsjusza, a na
statku – 60 stopni! Kucha-
rze nie wytrzymywali takich
temperatur, praczki w pralni
mdlały, w maszynowni pano-
wał prawdziwy ukrop.

WANTED IN CABIN

Szefem kuchni zo-
stał Hindus, który
uczył polskich kucha-
rzy gotować curry dla
hinduskich pasażerów.

WANTED IN CABIN

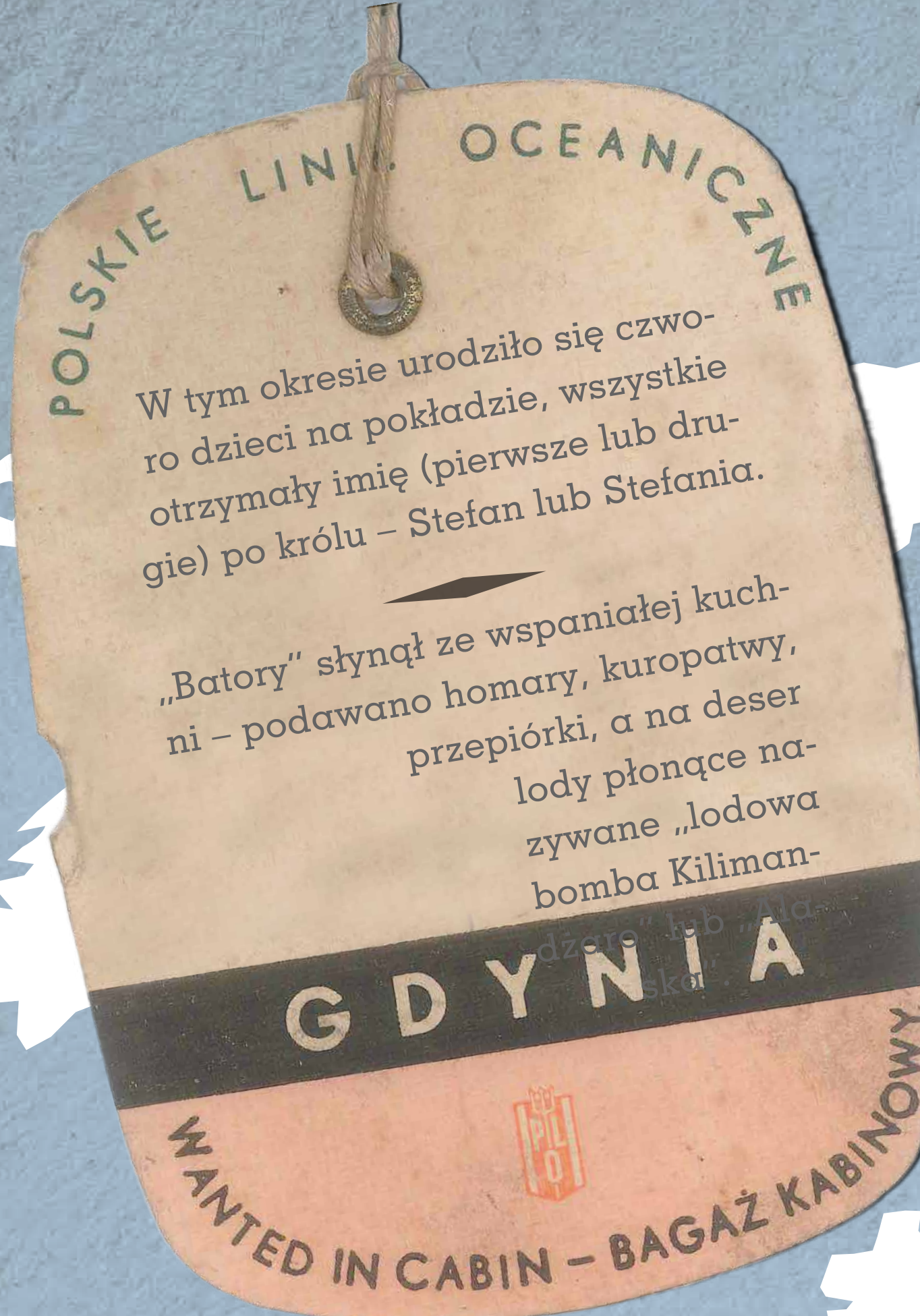
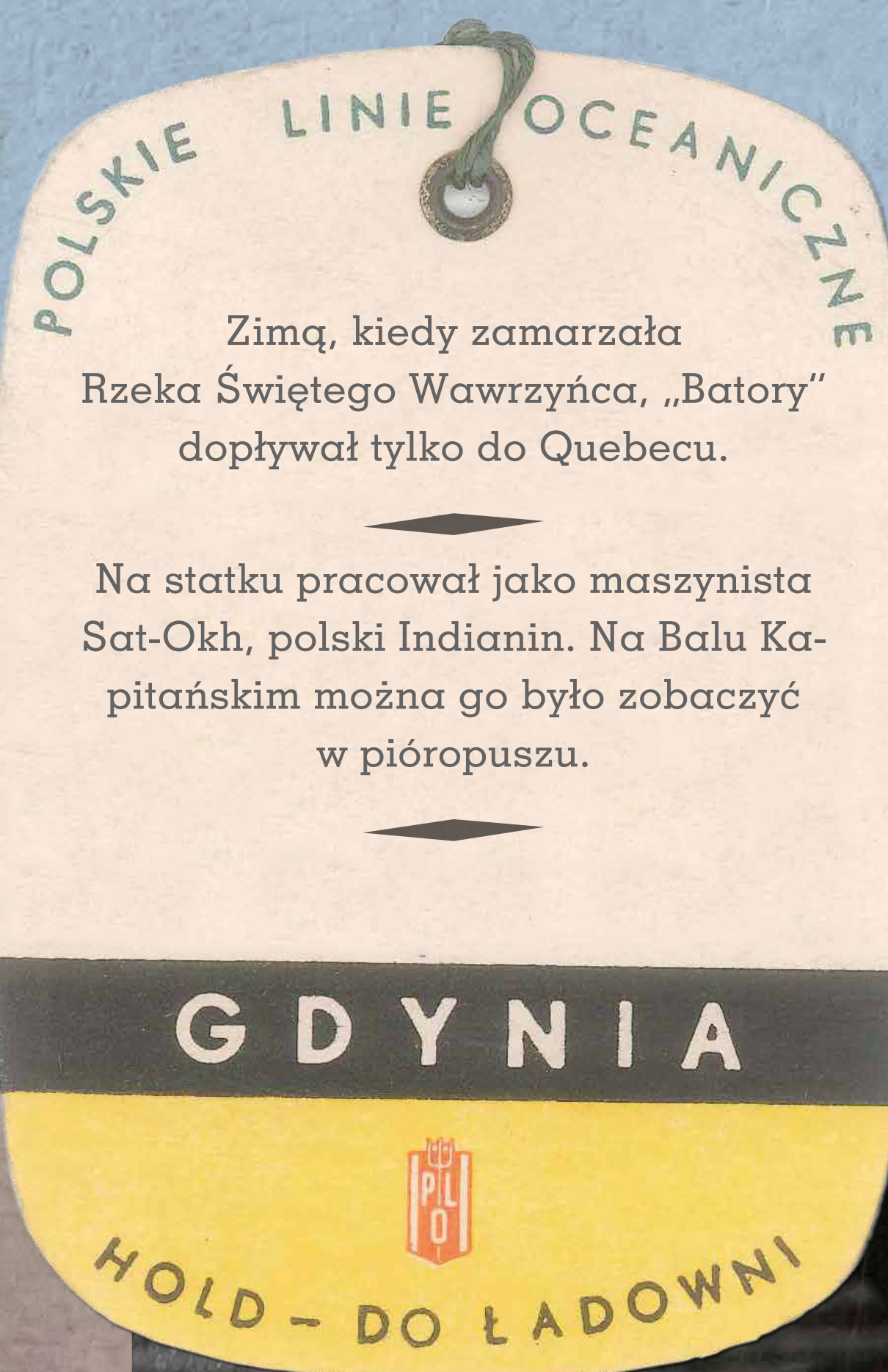
1957–1969

Linia kanadyjska

„Batory” wraca na Atlantyk!
Przecież jest transatlantykiem!
Pływa do Montrealu.

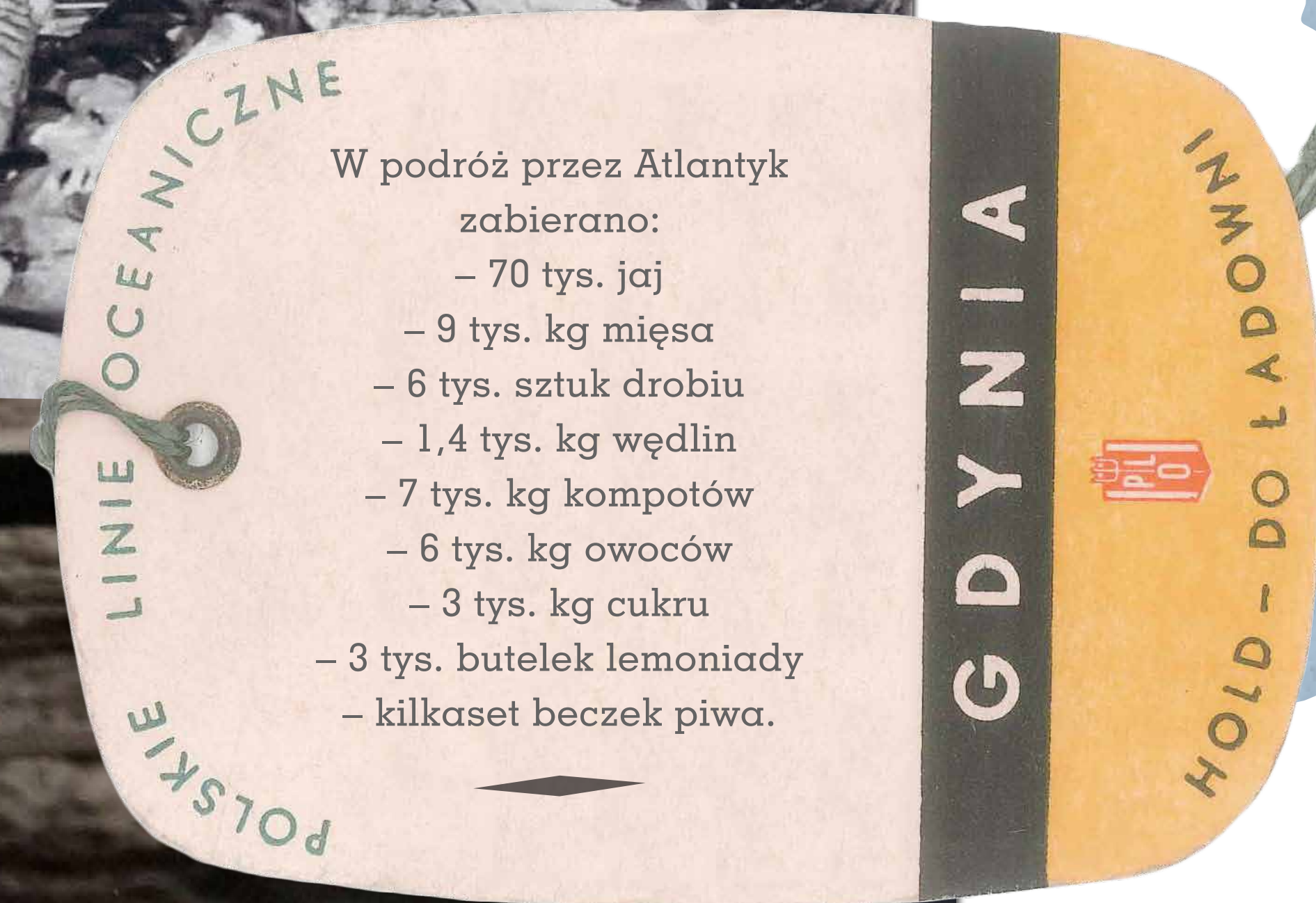
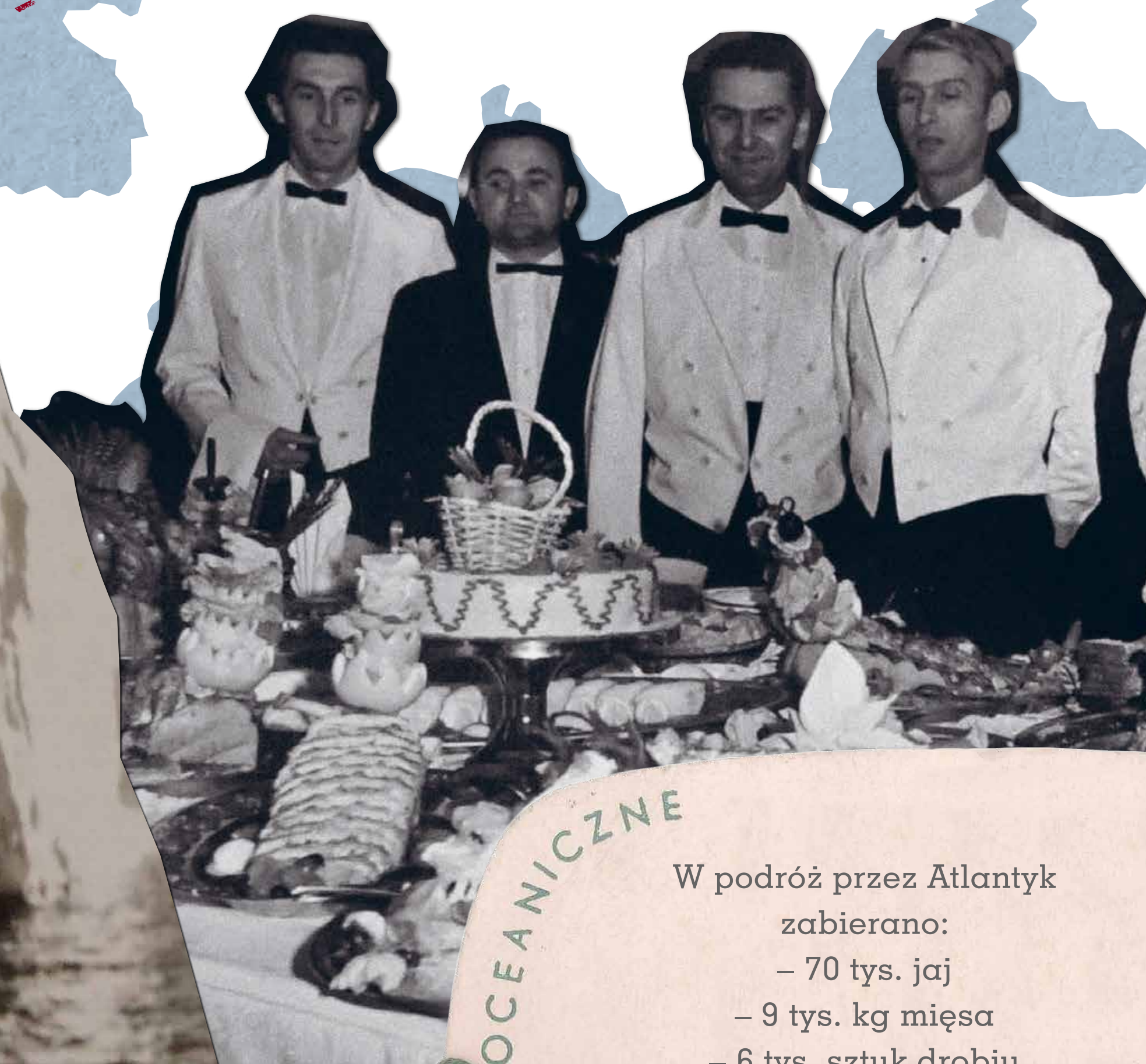
Quebec
Montreal

Southampton

Kopenhaga

Gdynia

1969–1970

Hotel „Batory”

Statek nie miał siły już
pływać. 1 lipca 1969 roku
wycofano go ze służby.
Zacumował w Gdyni
przy Skwerze Kościuszki.

HOTEL Batory

U R Y S T Y C Z N Y

POLISH OCEAN LINES

Czy wiesz, że:

„Batory” jako hotel był podzielony na pół i zarządzany przez dwie niezależne firmy. Część gastronomiczną oraz kabiny o najwyższym standardzie oddano w dzierżawę Orbisowi, resztą zarządzał Miejski Ośrodek Sportu, Turystyki i Wypoczynku. Pozbawiony luksusu, stał się podrzędnym hotelem.

WANTED ON VOYAGE

Miał 600 miejsc hotelowych.

WANTED ON VOYAGE

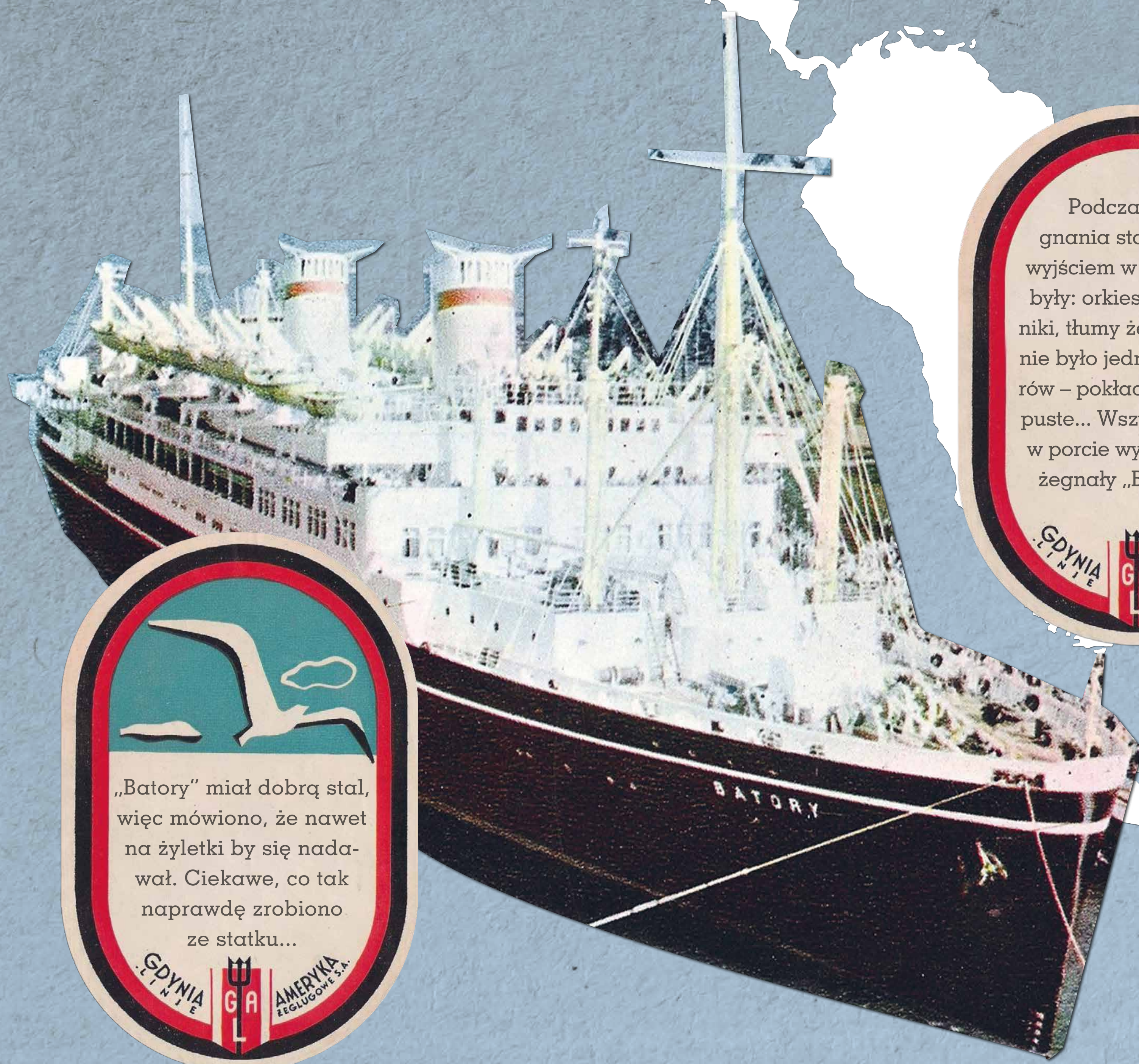
TOURIST CLASS

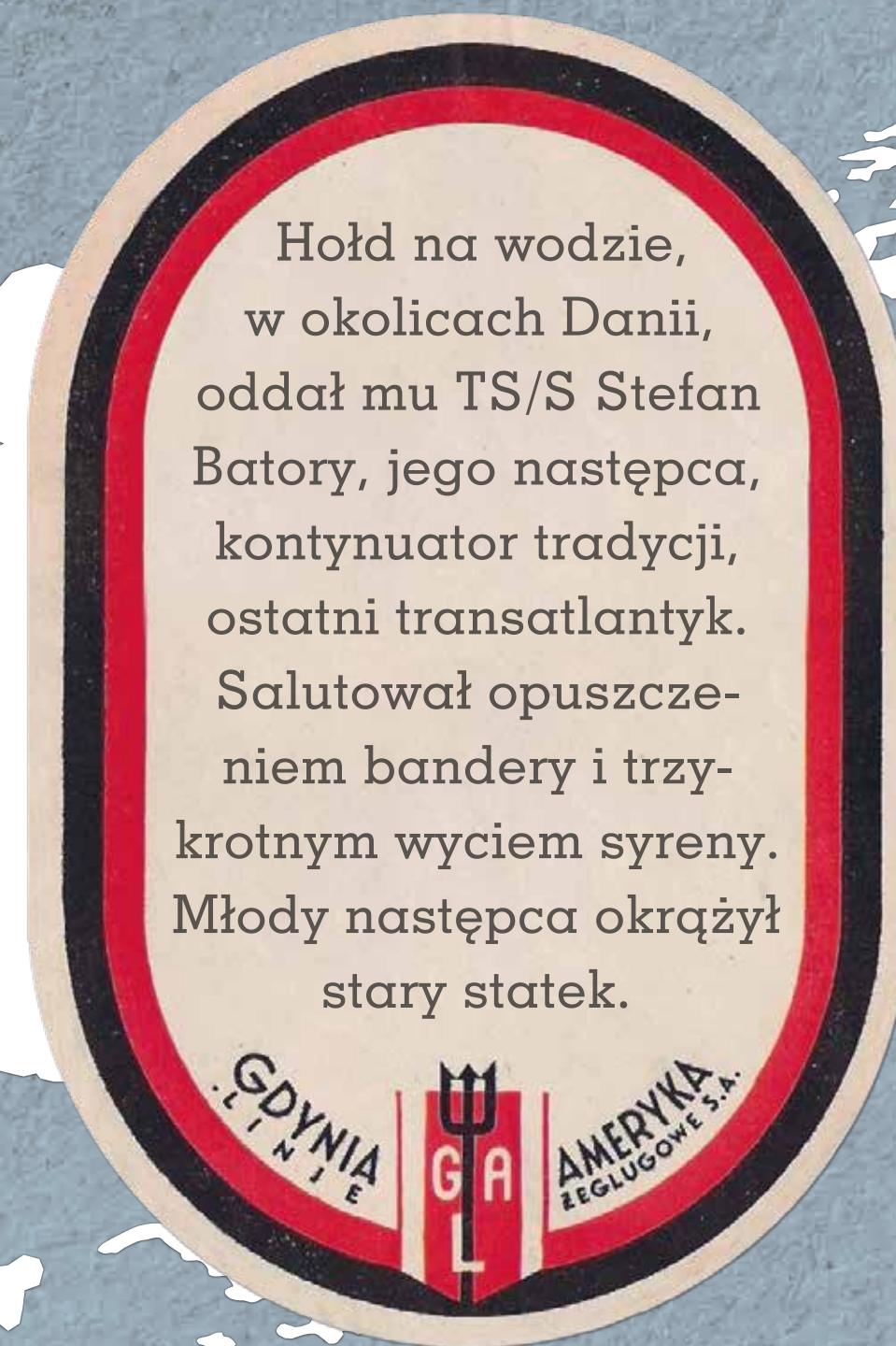
1971

Ostatni rejs

„Batory” został sprzedany
stoczni złomowej
w Hongkongu,
gdzie rozebrano go
do ostatniej śrubki.

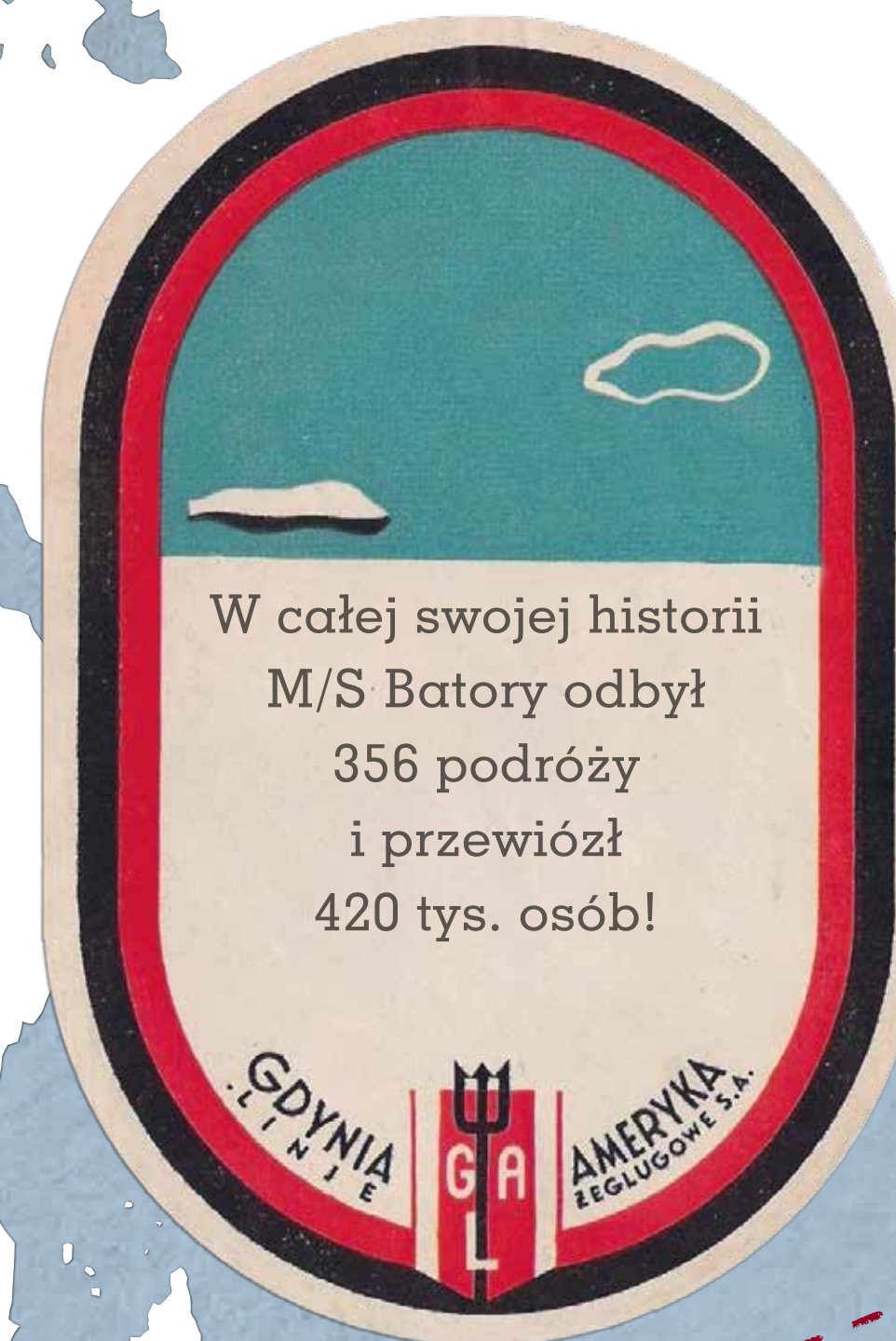
„Batory” miał dobrą stal,
więc mówiono, że nawet
na żyletki by się nada-
wał. Ciekawe, co tak
naprawdę zrobiono
ze statku...

Hołd na wodzie,
w okolicach Danii,
oddał mu TS/S Stefan
Batory, jego następca,
kontynuator tradycji,
ostatni transatlantyk.
Salutował opuszcze-
niem bandery i trzy-
krotnym wyciem syreny.
Młody następca okrążył
stary statek.

Podczas poże-
gnania statku przed
wyjściem w ostatni rejs
były: orkiestra, holow-
niki, tłumy żegnających,
nie było jednak pasaże-
rów – pokłady pozostały
puste... Wszystkie statki
w porcie wyciem syren
żegnały „Batorego”.

W całej swojej historii
M/S Batory odbył
356 podróży
i przewiózł
420 tys. osób!

Gdynia

Hongkong

Kapsztad

